

ques anticoncepcionals d'Alemanya, Austria, Rússia, Gran Bretanya i Estats Units, l'autora, no metgessa, arriba a conclusions interessants que desdiuen dels conceptes generalment admesos per tal d'explicar la disminució de la natalitat que s'observa arreu, comparada amb èpoques passades.

El llibre té a més un caire social que no és pas pràctic pels metges, car en ell no és discuteix ni s'exposa la vàlua comparativa dels diferents mètodes anticoncepcionals.

De les dades sociològiques que resulten—segons l'autora—de les estadístiques estudiades, la més interessant és la que constata que als Estats Units, aquestes clíniques són emprades tan lliberalment pels catòlics com per adeptes d'altres religions. Així, segons el cens dels E. U. de 1920, i el *Year Book* catòlic oficial del mateix any, un 30 per 100 de la població de Nova York, Xicago, Newark (Nova Jersey), Cleveland (Ohio) eren catòlics. I les estadístiques de les clíniques anticoncepcionals que han estat en funció en aquestes ciutats des del 1921 fins al 1928, esmenten que el 36 per 100 de llur clientela era catòlica.

El tema fonamental del llibre és arribar a la demostració que els mitjans anticoncepcionals no han d'ésser considerats, en un sentit estricte, com una *causa* de la baixa de la natalitat ocorreguda assenyaladament en els països civilitzats de 60 anys ençà. Ha de considerar-se més aviat com el mitjà amb el qual s'ha exterioritzat un pregon *desig*. El desig de tenir pocs fills és la causa essencial de la baixa de fertilitat referida; és a dir, que les causes psicològiques predominen damunt les causes materials. L'autora creu que la baixa de la natalitat és produïda, valent-se però d'algun mitjà encara no ben comprès, per l'augment numèric de la població i per la consegüent sobrepoblació que se n'ha derivat. Que les pràctiques anticoncepcionals no poden ésser considerades com a causals, en el seu exacte sentit, ho abona fortament la situació d'Irlanda, on la contracepció és molt poc emprada. Aquesta nació, per l'ampla extensió del celibat i el seu intens corrent emigratori, "reté actualment el més petit coeficient de natalitat de tota Europa, menys Estònia".

Mr. Robinson avança lògics i minuciosos raonaments perquè hom pugui suposar que els efec-

tes *qualitativus* sobre la població de l'obra anticoncepcional no és d'efectes tan perniciosos com generalment s'allega.

L'autora consigna, tot i fent remarcar que totes les autoritats mèdiques dels Estats Units i d'Anglaterra creuen el contrari, que els mètodes anticoncepcionals existents són impracticables per aquelles classes socials, la fertilitat de les quals sembla ha d'ésser més perjudicial a la societat (deficients mentals, paràsits socials, etc). Difícil és de fer la distinció d'entre les dones que recorren els mitjans contracepcionals, les quals són les d'obriers normals, les de manobres sense aptituds definides i les dels paràsits amb més o menys aptitud per al treball.

No gens menys per l'estudi de les causes psicològiques, el coneixement del problema de la natalitat, pot adquirir més amplitud i àdhuc encaminar a conclusions insospitades.

EDUCACIO EN HIGIENE INDUSTRIAL

Comentari de *The Lancet*:

"Hi ha gent que es dona a una brava ostentació no tenint gairebé més que façana; altres amb un complex d'inferioritat no són amics de fer parada tenint molt que val la pena d'ésser exhibit. La memòria anyal de la "Industrial Health Education Society" (Societat per l'educació en higiene industrial) pertany a la darrera categoria: és més aviat lacònica que precisa. Tothom qui ha estat present a alguna de les converses organitzades per la Societat, sap la bona tasca que està fent. Potser pugui tractar-se d'un grup de 50 a 150 miners del carbó aplegat en una sala benestant per oir una conferència sobre el nistagnus i de seguida impacientar el conferenciant; o bé cert nombre de llauers en una associació de poble reunits per tal de discutir llurs mals professionals, o encara alguns obrers del cotó àvids d'escollar quelcom referent al càncer dels filadors.

"Un calor d'humanitat està sempre present en aquestes reunions, que posen en contacte l'home de ciència amb el subjecte dels seus estudis; i ell aprèn també, el mateix que la seva audiència, la vàlua del coneixement. Gros encert el d'escollir com el seu lema anyal les paraules dites en recolzament de la Societat pel Príncep de Gales. "Cap